

Ph.D. - **Unge, natklubber og stoffer:** **En undersøgelse af unges rekreative stofbrug**

AF SIGNE RAVN

I efteråret 2008 påbegyndte jeg mit ph.d.-projekt på Center for Rusmiddelforskning. Paradoksalt nok blev dette samtidig startskuddet til et efterår med en række flashbacks til min gymnasietid i en jysk provinsby, idet jeg nu igen tilbragte et betragteligt antal nætter på mainstream diskoteker og natklubber. På den ene side var det en lidt mærkelig fornemmelse, men samtidig gav det rigtig god mening. I modsætning til for ca. ti år siden var mine intentioner denne gang imidlertid noget anderledes: Nu var jeg der ikke for at feste natten lang og hænge ud med mine venner, men for at udforske stederne med faglige mål for øje. Udstyret med en lille notatblok, et navneskilt, en god bunke spørgeskemaer og i selskab med et team af kolleger og studentermedhjælpere skilte jeg mig således noget ud fra de øvrige gæster på stederne, når jeg bevægede mig rundt.

Årsagen til disse natlige klubbesøg var, at mit ph.d.-projekt skulle omhandle danske unges rekreative stofbrug. Da ph.d.-projektet er en del af et større forskningsprojekt om unge, stoffer og alkohol (Youth, Drugs and Alcohol; YODA¹), er det udformet i samarbejde med kollegerne på dette overordnede projekt. Det var her besluttet, at vores delprojekt skulle udformes som en såkaldt klubundersøgelse, dvs. en undersøgelse af unges eventuelle stofbrug på natklubber og diskoteker. Klubundersøgelsen blev designet som en kombination af kvantitative og kvalitative elementer: Dels ville vi gennemføre en spørgeskemaundersøgelse blandt diskotekernes og natklubbernes gæster, dels ville vi på etnografisk vis observere, hvordan natten udviklede sig på disse steder, og endelig skulle vi bruge vores besøg på diskoteker og natklubber til at få kontakt til unge, der kvalificerede sig til at være med i interviews ved at være aktive stofbrugere i større eller mindre grad. På den måde blev nætterne til tidlige morgener, alt imens vi fik produceret en stor mængde data.

Mit fokus er primært på den kvalitative del af klubundersøgelsen, dvs. de etnografiske observationer ude på diskotekerne samt interviewene, både fokusgruppinterview og individuelle interview. Det perspektiv, jeg som sociolog lægger på denne empiri, skal belyse sociale relationer, identitetsskabelse, kollektive forståelser og det symbolske niveau i den måde, vi handler og interagerer med hinanden på. Det betyder fx, at jeg analyserer, hvilke aktiviteter unge forbinder med at gå på natklub, og hvad det betyder for stofbrugen der. Eller at jeg ser nærmere på de forhandlinger om fx en identitet som en 'ansvarlig stofbruger', som foregår i fokusgruppinterviewene, ved at undersøge, hvordan de unge definerer grænser og regler for stofbrug, som må overholdes, for at man ikke af andre i gruppen opfattes som 'uansvarlig', 'langt ude' osv.; prædikater, som de færreste ønsker at få på sig.

Betegnelsen 'rekreativt stofbrug' er en anelse upræcis, men anvendes i dette projekt til at beskrive den form for stofbrug, som ikke opfattes som misbrug af brugeren selv. Det er således ikke mig som forsker, der vurderer dette, men de unge selv. Det centrale i dette studie er den måde, som deltagerne i undersøgelsen er udvalgt på: De unge, der har svaret på spørgeskemaer og deltaget i

interview, er således hverken rekrutteret gennem behandlingssteder, terapigrupper, fængsler eller andre institutionelle sammenhænge, men er nogle, som vi har fået kontakt med ude på diskoteker og natklubber. Det betyder, at deres relation til det at tage stoffer er en anden end blandt interviewpersoner rekrutteret gennem eksempelvis de nævnte institutioner. Deres stofbrug er nemlig ikke på forhånd problematiseret eller sat ind i en negativ sammenhæng som noget, der må ændres på, og dette betyder noget for, hvilke fortællinger der kommer frem i interviewene. Det er altså denne rekrutteringsstrategi, der gør dette studie ret unikt: De stofbrugere, der indgår i undersøgelsen, udgør en central, men 'skjult' population i stofforsknings-sammenhæng. Central, fordi de langt hen ad vejen repræsenterer typiske danske unge - og skjult, fordi de er sværere at finde frem til og ofte er underrepræsenteret i nationale surveys om stofbrug. Ved at gå ud på natklubberne forsøger dette projekt således at møde disse unge i nogle for dem naturlige rammer.

Jeg er nu ca. midtvejs i projektet og prøver at få hold på nogle af den række af interessante tematikker, som der er at tage fat på. Ud over det tematiske indhold optager projektets metode-udviklende element mig også – det er spændende at være med til at udvikle en metode til at gennemføre klubstudier i Danmark. Klubstudier er relativt velkendte især i England, men fx også i USA, og det er udfordrende at tilpasse de erfaringer, man har gjort sig der, til en dansk kontekst. For at hente inspiration fra nogle af de internationale miljøer, der har større erfaring med denne slags undersøgelser, tilbragte jeg foråret 2009 på University of California, Berkeley. Dette internationale perspektiv kaster også lys på, hvad der er særligt ved danske unges festkultur, og det er derfor noget, jeg vil holde fast i. Endelig er det en motiverende faktor, at projektet – både mit eget ph.d.-projekt såvel som YODA-projektet – kan være med til at kvalificere og nuancere debatten om unge og stoffer i Danmark ved at bidrage med reel viden om, hvad der er på spil, og hvordan tingene ser ud fra de unges eget perspektiv.

FAKTA

Resultaterne fra YODA-projektet offentliggøres ved en pressekonference i efteråret 2010, hvor der samtidig udgives en bog på Hans Reitzels Forlag, henvendt til praktikere, undervisere m.fl. Ingen resultater vil være tilgængelige før til den tid.

OM FORFATTEREN

Uddannelse: Cand.scient.soc (sociolog) fra Københavns Universitet

Arbejdsplads: Ansat som forskningsassistent på Center for Rusmiddelforskning siden marts 2008.

Ph.d.-projektet udføres fra august 2008 – august 2011.

NOTE

¹ YODA-projektet ledes af professor Margaretha Järvinen, Sociologisk Institut, Københavns Universitet og SFI. Projektgruppen består desuden af adjunkt Jakob Demant, Center for Rusmiddelforskning, samt forsker Jeanette Østergaard, SFI. Projektet løber fra marts 2008 til december 2010 og har til formål at undersøge danske unges stofbrug, bl.a. i forhold til udbredelse, holdninger og kendskab til stoffer. Klubundersøgelsen er organisatorisk placeret under Center for Rusmiddelforskning og gennemføres af Jakob Demant og Signe Ravn.